

Digitale teknologier kan sætte skub i SMV'ers eksport

Brug af digitale teknologier såsom Internet of Things og 3D-printere er i kraftig vækst og vil i de kommende år transformere international handel. De nye teknologier sænker produktions- og logistikomkostninger, og det kan hjælpe SMV'erne ud på de globale markeder. Danmark er stadig digital frontløber, men der er behov for nye initiativer for at indfri potentialet i dansk erhvervsliv.

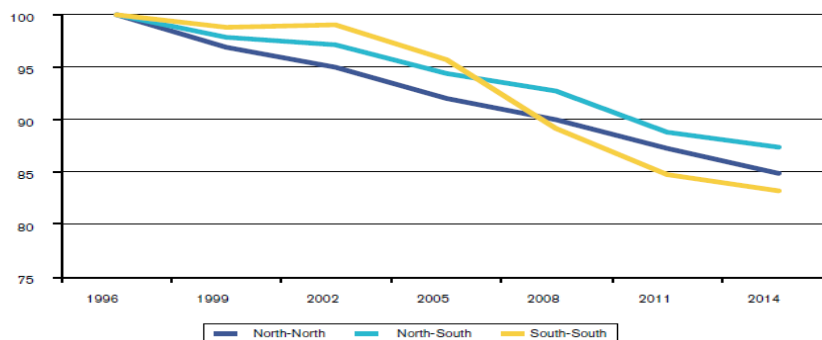
Digitale teknologier kan åbne døren til globale markeder for SMV'er

Brugen af digitale teknologier vokser markant, og det kan åbne døren til de globale markeder for danske SMV'er. Som følge af bedre logistik og infrastruktur faldt omkostninger forbundet med international handel med 15 pct. fra 1996-2014. Ifølge Verdenshandelsorganisationen WTO vil nye digitale teknologier gøre det endnu billigere og lettere at handle på tværs af grænser. Det vil efter WTO's vurdering få verdenshandlen til at vokse med 34 pct. frem mod 2030.

Det bliver billigere for virksomheder at handle på tværs af grænser

Transport- og transaktionsomkostninger ved international handel

Indeks: 1996 = 100

Kilde: WTO's World Trade Report 2018

Omkostninger ved international handel

Faldende omkostninger ved handel på tværs af landegrænser er til fordel for alle eksportvirksomheder og især SMV'er. Det skyldes, at SMV'er har høje faste omkostninger ved at handle på det globale marked sammenlignet med store virksomheder. Eksempelvis indebærer eksport af varer udgifter til transport, logistik og lagerbeholdning. Desuden skal virksomhederne efterleve toldregler og tekniske reguleringer og foretage analyser af de eksportmarkeder, der satses på. Det er opgaver, som især for SMV'er er ressourcekrævende at løse.

Digitale teknologier, der vil gøre en forskel

De digitale teknologier, som forventes vil få størst betydning for SMV'ernes muligheder på de globale markeder, er e-handelsplatforme, kunstig intelligens, Internet of Things, blockchain og 3D-printning. Det er teknologier, som fremover vil gøre det billigere og lettere for virksomhederne at indsamle, opbevare og analysere data, som de bruger i deres værdikæder.

Faktaboks: Hvad går de digitale teknologier ud på?

E-handelsplatforme	Salg og markedsføring af varer og tjenesteydelser via webshops og e-handelsplatforme.
Kunstig intelligens	Når en computer eller robot bliver i stand til at gøre ting, man normalt kun forbinder med intelligente individer.
Internet of Things:	- Enheder, der via netværksforbindelser kan overvåge og kontrollere andre enheder. - Den centrale kommunikation foregår mellem maskiner.
Blockchain:	- Et sikret og decentraliseret system, der via et netværk af computere understøtter overførsel af unik information. - Overførslen foregår uden en betroet tredjepart, og systemet kan bruges til både handler og filoverførsler.
3D-printning:	Produktion af et tredimensionelt objekt ud fra en digital model.

Digitale teknologier bliver omdrejningspunktet for international handel

Implementeringen af digitale teknologier er i fuld gang. For flere af teknologierne - heriblandt blockchain og 3D-printning - er der tale om langsigtede investeringsprojekter, men ikke desto mindre er den klare forventning i WTO, at digitale teknologier inden for en kort årrække vil blive omdrejningspunktet for international handel. Det skyldes ikke mindst, at båndbredden og computerens ydeevne udvides massivt i disse år. Det vil sikre en opgradering af den digitale infrastruktur, som er nødvendig for udrulningen af digitale teknologier.

Nye vilkår for handel på verdensmarkedet

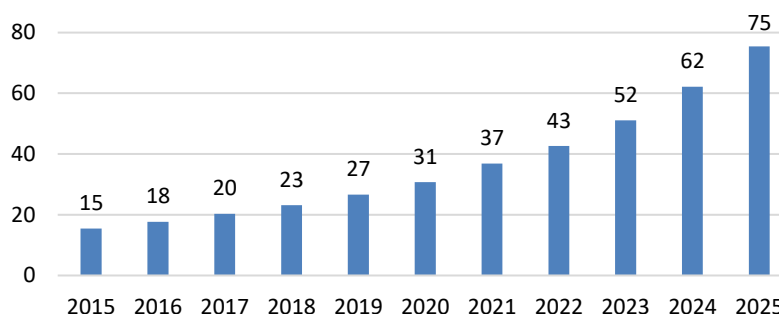
Den teknologiske udvikling vil ændre, *hvordan der handles, hvem der handler og hvad der handles*. Det indebærer nye vilkår for virksomheder, der handler på de globale markeder. De nye teknologier giver store eksportmuligheder, men stiller også krav om digital omstilling for, at virksomhederne kan klare sig i konkurrencen med udenlandske aktører.

IoT kan optimere værdikæderne

Eksempelvis kobler et hastigt stigende antal virksomheder deres produktionsenheder til Internet of Things (IoT). Det forventes, at der frem mod 2025 næsten vil ske en tredobling i antallet af produktionsenheder på globalt plan, der er forbundet med IoT. Det vil betyde, at langt flere virksomheder fra deres hovedsæde kan optimere produktionsprocesser og levere serviceopdateringer til deres kunder på tværs af landegrænser.

Stort vækst i enheder forbundet til Internet of Things (IoT)

Mia. enheder forbundet til IoT

Kilde: Statista, 2018

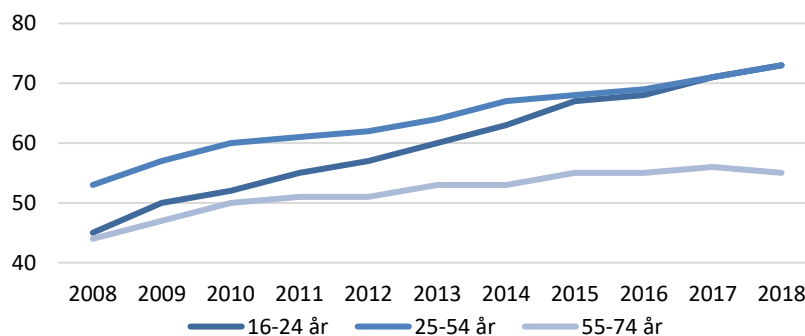
Anm.: Statista er en international statistikportal, der leverer data om erhvervstendenser.

Antallet af online-forbrugere er støt stigende

På forbrugersiden medfører teknologierne også store forandringer. Blandt OECD-landene og en række udviklingslande har 70-90 pct. af husholdningerne i dag adgang til internettet. Med det afsæt er e-handelsplatforme på vej til at blive et omdrejningspunkt for international handel. Det understreges af, at antallet af online-forbrugere i Europa er støt stigende, og i 2018 havde 69 pct. af internetbrugere handlet online for nyligt. Virksomhedernes eksportmuligheder baserer sig derfor i stigende grad på online salgskanaler.

Internetbrugere i Europa, der i løbet af de sidste 12 måneder online har købt eller bestilt varer eller tjenesteydelser til privat forbrug

Pct. af internetbrugere

Kilde: Eurostat, 2018

Digitale teknologier kan give SMV'er adgang til globale markeder

Digitale teknologier kan optimere handelsprocesser

Danske SMV'ere har traditionelt fokuseret på hjemmemarkedet og de nære eksportmarkeder. De fjerne eksportmarkeder er kommet i anden række, fordi omkostningerne ved at sælge på disse markeder har været højere - eksempelvis i form af transport og handelsbarrierer. Med den teknologiske udvikling bliver handelsprocesserne mindre omkostningsfulde, og det kan SMV'erne drage fordel af.

E-handelsplatforme giver adgang til forbrugere verden over

På kort sigt kan SMV'erne gøre brug af e-handelsplatforme, som er en af de digitale teknologier, der allerede er udrullet i større skala. E-handelsplatforme har givet virksomheder adgang til at markedsføre og sælge deres produkter på eksportmarkeder, der hidtil har krævet fysisk tilstedeværelse. Via e-handelsplatforme kan virksomheder desuden foretage direkte leverancer af tjenesteydelser og digitale produkter som spil og bøger, der før blev leveret i fysisk form.

Kunstig intelligens kan afdække forbrugerpræferencer

Derudover er kunstig intelligens også på vej til at blive et værktøj, som virksomheder kan bruge til at målrette deres markedsføring og salg på e-handelsplatforme. En række online markedspladser har påvist, at kunstig intelligens kan bruges til at afdække forbrugernes præferencer. Derigennem får virksomhederne et bedre grundlag for at beslutte, hvad der skal produceres, og hvornår det skal sælges.

IoT og kunstig intelligens kan optimere transport og logistik

I samspil med Internet of Things (IoT) kan kunstig intelligens desuden bruges til at optimere transport og logistik. Flere shipping- og transportselskaber integrerer i disse år IoT i deres systemer for at forbedre ruteplanlægningen og udnyttelsesgraden i containerne. Det kan reducere både transportomkostninger og bortkomst af produkter betydeligt. På samme måde bruges kunstig intelligens i stigende grad til at optimere lagerstyringen og distributionen af varer.

Hvordan kan digitale teknologier styrke international handel?

E-handelsplatforme	- Markedsføring og salg af varer og tjenesteydelser på fjerntliggende eksportmarkeder - Direkte levering af digitale produkter som software, film, musik, spil og e-bøger
Kunstig intelligens	- Afdække forbrugernes præferencer med henblik på at målrette produktudvikling og markedsføring - Optimere lagerstyring
Internet of Things	- Optimere ruteplanlægning - Reducere mængden af varer, der går tabt under transport
Blockchain	- Reducere de ressourcer, som en virksomhed bruger på toldprocedurer og betalinger - Øge gennemsigtigheden i forsyningskæderne - Opbygge tillid mellem handelspartnere
3D-printning	- Produktion af alt fra hele huse til reservedele, der bruges i transportmidler og maskiner

Blockchain forventes at blive en integreret del af international handel

Brugen af blockchain i international handel er kun lige begyndt, men WTO forventer, at teknologien bliver en integreret del af international handel om 5-10 år. Potentialet i blockchain består i, at fortrolig information kan overføres hurtigt og sikkert uden en betroet tredjepart, da overførslerne styres via et decentralt netværk af computere. Mærsk har eksempelvis indgået partnerskab med IBM om at bruge blockchain til at effektivisere overførsel og godkendelse af transportdokumenter.

Blockchain kan optimere finansiering og toldprocedurer

Det forventes ligeledes, at blockchain kan bruges til at optimere handelsfinansiering og toldprocedurer. Det vil foregå via såkaldte "smarte kontrakter", som er baseret på computerprogrammer, der automatisk kan gennemføre betalingen, når en leverance eller toldprocedure er gennemført.

3D-printning er på vej til at blive udrullet i større skala

På samme måde forventer WTO, at 3D-printning vil ændre handelsmønstrene i løbet af 10-15 år. 3D-printning af reservedele og sågar hele produkter vil gøre det langt billigere at producere og mindre attraktivt at outsource produktionen. I stedet vil der være et incitament til at placere produktionen regionalt, hvorfra virksomhederne kan levere direkte til de nærliggende eksportmarkeder.

3D-printning kan producere halvdelen af alle industrivarer i 2060

Allerede fra 2012-2016 steg investeringerne i 3D-printning på globalt plan tre gange så meget som investeringer i traditionelle maskiner. Ifølge ING Wholesale Banking kan 3D-printere potentielt producere halvdelen af alle industrivarer i 2060 – måske allerede i 2040.

Danmark er stadig nummer 1 på EU's digitale rangliste

Danmarks førerposition kan ikke tages for givet

Som digital frontløber står Danmark godt i forhold til at drage fordel af de eksportmuligheder, som digitale teknologier giver. Danmark har flere år i træk ligget nummer 1 på Europa-Kommissionens Digital Economy and Society Index (DESI). I DESI rangeres EU-medlemsstaterne i forhold til deres digitale konkurrencedygtighed på grundlag af bredbåndsinfrastruktur, digitalt kompetencer, brugernes digitale parathed, erhvervslivets integration af digitale teknologier og digitalisering af den offentlige sektor.

Stigende konkurrence fra lande, vi normalt sammenligner os med

Ser man alene på indikatoren for erhvervslivets brug af digitale teknologier, har Danmark ligeledes haft førerpositionen i flere år. Der er imidlertid stigende konkurrence fra de lande, vi normalt sammenligner os med, og desuden var der et mindre fald i Danmarks score i DESI-indekset fra 2017-2018. Det skyldes især, at SMV'ernes omsætning via online salgskanaler er faldet, og at færre SMV'er har brugt webshops og e-handelsplatforme til eksport af varer og tjenesteydelser.

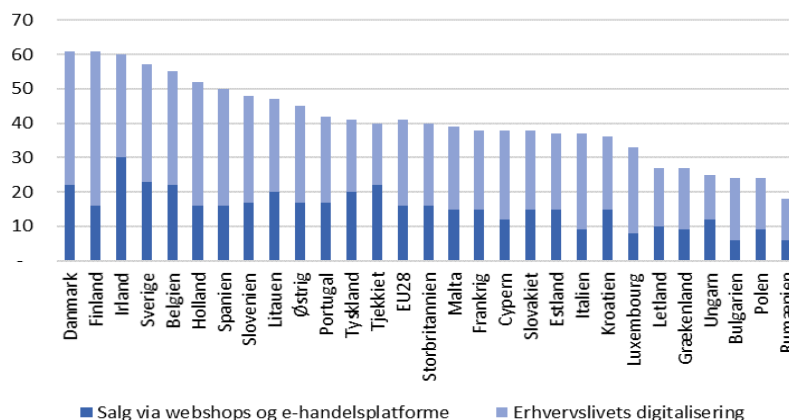
Danmark har et efterslæb i forhold til eksport via online salgskanaler

Generelt er eksport via online salgskanaler et område, hvor Danmark halter bagefter. I eksempelvis Irland og Tjekkiet forholder det

sig lige omvendt. Her er et stigende antal virksomheder i de seneste år begyndt at bruge online salgskanaler til at øge deres eksport.

Danske virksomheder er bedst til at bruge digitale teknologier - endnu

Indeksværdi målt på en skala fra 0-100

Kilde: Europa-Kommissionens Digital Economy and Society Index (DESI), 2018

Behov for politiske initiativer, der sikrer bedre rammevilkår

Hvis Danmark skal bevare sin digitale førerposition og drage fordel af eksportmulighederne på fremtidens verdensmarked, er det afgørende, at det tages politiske initiativer til styrke erhvervslivet digitale konkurrencedygtighed. For at sikre, at flere virksomheder integrerer digitale teknologier i deres forretningsmodel, er det nødvendigt at:

1. Tilpasse afskrivningsreglerne og den offentlige erhvervsstøtte, så de understøtter investeringer i digitale teknologier.
2. Øge de offentlige forskningsinvesteringer med særlig vægt på den tekniske forskning.
3. Styrke it-kompetencerne i befolkningen via målrettede uddannelsesinitiativer fra folkeskolen til ungdomsuddannelserne - eksempelvis lærerplaner, opkvalificering af lærere og udbud af valgfag.

Investeringer og kompetencer er nøglen til digital omstilling

Mange SMV'er har en målsætning om digital omstilling, men det er ressourcekrævende, og derfor er det vigtigt at sikre bedre rammevilkår for, at danske virksomheder kan foretage de nødvendige investeringer. Desuden viser en analyse fra DI Handel, at danske virksomheder bredt set vurderer, at der er behov for at styrke e-handelskompetencerne. Det kræver blandt andet, at fremtidens medarbejdere er udstyret med de rette kompetencer fra uddannelsesinstitutionerne.

Danmark skal højne ambitionerne for at klare sig i konkurrencen

Behov for nationale og internationale initiativer

Brugen af digitale teknologier er allerede i gang med at transformere internationale handel, og det giver nye eksportmuligheder, som især

SMV'erne vil have gavn af. Danmarks digitale førerposition gør danske virksomheder godt rustet til at drage fordel af de nye muligheder, men det kræver vedvarende investeringer og et højt ambitionsniveau, hvis virksomhederne skal klare sig i den globale konkurrence.

Behov for bedre rammevilkår

Det er naturligvis virksomhedernes eget ansvar at investere i digitale teknologier og omstille deres forretningsmodel til de nye vilkår på verdensmarkedet, men initiativerne kan ikke gennemføres uden ordentlige rammevilkår. For at danske virksomheder kan indfri deres eksportpotentiale, kræver det, at der gennemføres ambitiøse politiske initiativer på både nationalt, EU og internationalt niveau.

Strategier fra den danske regering og Europa-Kommissionen

I foråret 2019 forventes den danske regering at lancere en strategi for kunstig intelligens og en national robotstrategi, der skal gå på tværs af den offentlige og private sektor. Desuden præsenterede Europa-Kommission i december 2018 en strategi for kunstig intelligens. Strategien indebærer blandt andet, at der via innovationsprogrammet "Horizon 2020" afsættes 1,5 mia. EUR til at styrke europæiske institutters forskning i kunstig intelligens. Kommissionen vil også understøtte medlemsstaternes modernisering af uddannelsesprogrammer, så de imødekommer virksomhedernes efterspørgsel på medarbejderkompetencer inden for kunstig intelligens.

Nødvendigt med lignende initiativer for øvrige teknologier

Begge initiativer har stor betydning for dansk erhvervsliv, og det er vigtigt, at der fastholdes et højt ambitionsniveau i de kommende år. Desuden har virksomhederne brug for, at der lanceres tilsvarende strategier for forskning og uddannelse i forhold til salg via online salgskanaler, blockchain, kunstig intelligens, Internet of Things og 3D-printning.

Afgørende, at WTO-reglerne opdateres

Sidst, men ikke mindst, er der behov for at opdatere de internationale regler for anvendelsen af digitale teknologier i handel med varer og tjenesteydelser. De aktuelle regler - de såkaldte GATS-regler (General Agreement on Trade in Services) - stammer fra 1995. Det vil sige, da internettet endnu var i sin vorden. Virksomhederne mangler således klare og ensartede internationale regler for eksempelvis handel via e-handelsplatforme, overførsel af handelsrelateret data og handel med digitale tjenesteydelser på tværs af landegrænser.

WTO-forhandlinger om regler for digital handel

Derfor er det positivt, at en bred kreds af WTO's medlemslande har tilkendegivet, at de i løbet af 2019 vil igangsætte forhandlinger om regler for digital handel. For erhvervslivet er det afgørende, at forhandlingerne hurtigst muligt bærer frugt, og at så mange lande som muligt bakker op om en sådan aftale.